

привертається до того, що перед ними не тільки цікаві пізнавальні тексти, а саме твори словесного мистецтва, що стимулюють до творчості.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – №7. – С. 1– 17.
2. Науменко В. Художній твір як мистецтво слова / В.Науменко // Учитель початкової школи. – 2014. – №4. – С. 8-12.
3. Савченко О. Розвиток творчої діяльності учнів на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. – №8. – С. 10 –15.

УДК373.3.091.33-027.22:793/796

ВОШКОВЦ А. І., ЛАЛАК Н. В.
Мукачівський державний університет

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

Сучасний етап розвитку суспільства висуває нові вимоги до організації освіти. Першочерговим завданням нової української школи є не організація передачі знань школярам, а процес формування у них компетентностей. Як зазначав В. Сухомлинський, накопичення знань само собою не означає впливу їх на особистість дитини. Лише, якщо учень навчиться використовувати ці знання на практиці, якщо вони стануть основою його духовного життя, їх можна вважати основою розумового виховання дитини.

Головною метою навчально-виховного процесу педагог вважав всебічний розвиток особистості. Одним із основних його положень у системі поглядів на сутність навчально-виховного процесу є положення про неповторність кожної дитини. В. Сухомлинський зазначав, що нема нездібних і бездарних дітей, слід поважати в кожному учневі людину, виявляти до нього гуманне ставлення – це означає насамперед розкрити в дитині людську неповторність. Перед сучасними педагогами постає ряд запитань: «Що робити з дітьми, які мають знижену здатність до навчання? Як вчити й виховувати таких дітей?» [5, с.7]. Упоратися із цим завданням можна, на думку В. Сухомлинського, лише за умови використання для навчання й виховання таких дітей тонкого й індивідуального підходу. Цінною для нашого дослідження є думка педагога: «Через казку, фантазію та гру – вірна дорога до серця дитини» [5, с.8].

Ефективність ігрової діяльності в тому, що вона організовує, виховує творчу дитину. У пошуках методики навчання, яка б дала змогу прилучити дітей до активної творчої діяльності, варто звернутися до дидактичної гри. Дидактичні ігри – це ігри, що входять безпосередньо до структури уроку й сприяють засвоєнню, поглибленню й закріпленню навчального матеріалу та є засобом загального розвитку особистості. Видами дидактичних ігор є сюжетно-рольові ігри, ігри-вправи, ігри-драматизації, ігри-конструювання.

Різновидом сюжетно-рольових ігор є театралізовані ігри, які існують із давніх-давен. Заохочуючи дітей до театралізованих ігор, учитель розвиває їх пам'ять, творче мислення, стимулює творчу уяву, фантазію. Такі ігри приносять

величезну користь для становлення характеру дитини, для прищеплення їй найкращих рис, для утвердження себе в суспільстві. З огляду на використання ігор на різних предметних уроках та залежно від виучуваного матеріалу вони поділяються на мовні, математичні, літературні.

Мовленнєвий розвиток молодших школярів завжди був і залишається пріоритетним напрямом роботи початкової школи. Завдяки ігровій діяльності вдається залучити всіх учнів (навіть пасивних) до систематичної розумової праці, дати їм змогу відчувати успіх, повірити у свої сили. Педагогам слід приділяти значну увагу добору та вдосконаленню ігор: виготовляти наочні посібники, вигадувати цікаві ситуації, визначати прийоми та способи, які б пов'язували програмний матеріал із грою. Потрібно навчати дітей правильного спілкування, дотримання правил. Щоб одна й та ж сама гра не набридла, через певний час доцільно вносити в неї деякі зміни, ускладнюючи завдання з урахуванням засвоєння матеріалу, індивідуальних особливостей дітей. Метою кожної гри має бути прагнення сформувати в дітей чіткі мовні уявлення й поняття, виробити міцні навички та вміння, навчити прийомів і способів опанування знань.

Значну роль у структурі уроку літературного читання відіграють літературні ігри. Це словесні, рольові та драматичні ігри, що побудовані на літературному матеріалі, розваги з використанням літератури, які розвивають пам'ять, уяву, фантазію, дотепність і винахідливість школярів. Літературна гра містить величезні можливості: це може бути й засіб аналізу художнього твору, його осмислення, і спосіб оцінки прочитаного, і творчий підсумок вивченого, і метод перевірки рівня засвоєння матеріалу. До літературних ігор за формою проведення належать: інсценізація, вікторина, каламбур, шарада, чайнворд, анаграма, кросворд, ребус, головоломка, криптограма, фігурний вірш. Слід зазначити, що такі словесні ігри, як загадки, шаради, ребуси та інші ми вважаємо літературними за умов, якщо: вони базуються на літературно – художньому матеріалі; їх проведення потребує літературних знань; їх структура відповідає законам дидактичних ігор (має ігровий задум, ігрову дію та ігрове правило). До прикладу, гра «Близнюки – початки» [3, с.5] вчить дітей розумітися в побудові твору, знаходити спільне в різних творах однакового жанру. Грати можуть як окремі учні, так і групи. Учитель дає завдання – пригадати казки, які починаються однаково. Наприклад: «Жили собі дід та баба...». Або пригадати казки, які мають однакову кінцівку.

Отже, без інтересу, подиву, радості не можливе успішне навчання молодших школярів. Цю думку відстоював видатний педагог – гуманіст В. Сухомлинський. Уроки в початковій школі мають бути пронизані грою, але не заради розваги, а навчальною, що потребує виконання складних розумових операцій – аналізу, синтезу. Кількість ігор на уроці слід розумово дозувати. Потрібно продумати й поетапний їх розподіл: на початку, гра покликана зацікавити, організувати дитину; у середині уроку – націлити на засвоєння теми; наприкінці уроку вона може мати пошуковий характер. Але на кожному етапі гра повинна бути цікавою, доступною, охоплювати різні види діяльності учнів.

Література

1. Богачук Л. Захопливий шлях до вершин творчості / Л.Богачук // Початкова освіта. – 2007. – №1. – С. 16-18.
2. Бондаренко Т. Роль гри у формуванні навчальної діяльності / Т.Бондаренко // Початкова освіта. – 2006. – №42. – С. 22-24.
3. Килимиста О. Ігрові прийоми навчання читання / О.Килимиста // Початкова освіта. – 2006. – №20. – С. 3-10.
4. Куріпта В. Дидактичні ігри на уроках / В.Куріпта // Початкова освіта. – 2006. – №20. – С.17-19.
5. Міхелі С. Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського, як концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу / С.Міхелі // Початкова школа. – 2003. – №9. – С.5-11.

УДК 37:14:821.161.2

ГАЛЬОВИЧ І. І., ВАСИЛИНКА М. І.
Мукачівський державний університет

ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИХОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Г. Сковорода, безсумнівно, один з найвизначніших і найславетніших постатей в Україні. Він – перший український культурний діяч, що здобув міжнародне визнання, а в такий спосіб відкрив Європі і світові українську культуру, засвідчив її довершеність і самобутність. Його педагогічна спадщина є справжнім скарбом української нації. Розкрити цей прецінний скарб в період державотворення в Україні є нашим невідкладним завданням і національним обов'язком. Мало можна назвати таких народних постатей, яким був Г. Сковорода і яких так пам'ятає і поважає народ [3, с.10].

Центральне місце у творчій спадщині філософа посідає проблема людини. Народжується дитина і разом з нею народжується маленький світ, і так важливо для неї відшукати «у всесвітній машині начало». Він радив починати виховання якомога раніше. Хоч і важко пізнати природу маляти, але необхідно вести щоденне спостереження за дитиною, грою, стосунками з навколишніми, за всім її життям. Отже, правильне виховання з перших днів є основою профілактики відхилень у формуванні особистості.

Можемо ствердити, що основою життя Г.Сковороди був гуманізм. Філософ відстоював думку, що за своєю природою людина не зіпсована, добра. Моральні вади, відхилення у поведінці виникають від неправильного виховання, суспільних умов. «Великий просвітитель став першим глашатаєм глибокого гуманізму в Україні», - писав Іван Франко [5, с.15].

Цікавою є ідея у Григорія Сковороди в умінні поєднувати особисті та громадські інтереси. У багатьох творах Г.Сковороди ідеться про виховання «благого серця». Під цим він терміном він розумів людину високих моральних якостей, перекидав місток від морального до інтелектуального виховання, вважаючи, що високі моральні якості людини і добрі почуття та вчинки є результатом істинного знання. Знання і мудрість повинні породжувати добродієність. «...мудрість є справжня мати як інших чеснот, так і скромності...», «шлях до виховання доброго серця лежить через виховання

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>